

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

**Directoraat-generaal Agro**  
Directie Dierlijke Agroketens en  
Dierenwelzijn

**Auteur**

[Redacted]

**TER BESLISSING**

**Datum**

28 mei 2024

**Kenmerk**

DGA-DAD / 58930499

**Kopie aan**

**Bijlage(n)**

1

# nota

Beantwoording vragen over het bericht 'Van plofkip tot slacht: hoe heilig is het halalkeurmerk in de supermarkt eigenlijk'

## Parafenroute

[Redacted signature area]

Mede namens/met akkoord van Minister van Economische Zaken en Klimaat

## Aanleiding

De leden El Abassi en Ergin (beiden DENK) hebben op 29 april jl. vragen gesteld aan de minister van LNV en de minister van EZK. Het betreft vragen over kip met een halalkeurmerk in relatie tot de belofte van supermarkten om enkel nog kip van minimaal 1 ster van het Beter Leven Keurmerk aan te bieden. Eerder is een uitstelbrief gestuurd. Met de nu voorliggende brief beantwoordt u de vragen.

## Geadviseerd besluit

U kunt bijgevoegde brief ondertekenen.

## Kernpunten

- De vragen zijn gesteld naar aanleiding van het bericht 'Van plofkip tot slacht: hoe heilig is het halalkeurmerk in de supermarkt eigenlijk' van het programma Keuringsdienst van Waarde en een uitzending rondom dit onderwerp.
- De vragen gaan onder andere over mogelijke misleiding door supermarkten, over het door de Rijksoverheid ondertekende 'Convenant onbedweld slachten volgens religieuze riten' en over stappen die gevraagd worden aan de overheid met betrekking tot het halalkeurmerk.
- Om de vragen te beantwoorden heeft afstemming plaatsgevonden met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, de Autoriteit Consument & Markt en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit.
- U beantwoordt de vragen mede namens de minister van EZK.

## Toelichting

- Het televisieprogramma 'de Keuringsdienst van Waarde' geeft inzicht in de productie van voedsel en andere consumentenproducten en onderzoekt of claims van fabrikanten kloppen. Op 22 april jl. werd in de aflevering 'van plofkip tot slacht: hoe heilig is het halalkeurmerk in de supermarkt eigenlijk?' onderzocht waar kip met een halalkeurmerk vandaan komt.
- De term *halal* (letterlijk vertaald: rein/toegestaan) wordt gebruikt voor voedsel dat voldoet aan de Islamitische wetten.
- Er zijn in Nederland meerdere private keuringbedrijven die halalvlees certificeren. Over de interpretatie van wat 'halal' is wordt verschillend gedacht. De overheid mengt zich niet in dergelijke discussies.
- De verslaggevers benadrukken dat halal kippenvlees in de supermarkt niet voldoet aan de opfokeisen één ster van het Beter Leven keurmerk (BLk1\*) van de Dierenbescherming. Het klopt dat het halal kippenvlees, als dit keurmerk niet op de verpakking staat, afkomstig is van regulier gehouden kippen ("plofkip", aldus vragenstellers). De vragen zien op mogelijke misleiding door supermarkten vanwege het (bovenwettelijke) initiatief van supermarkten om over te stappen op kippenvlees dat minimaal BLk1\* draagt.
- Naar aanleiding hiervan heeft de Partij Denk op 29 april jl. Kamervragen gesteld aan u en uw collega van het Ministerie voor Economische Zaken.

#### **Convenant onbedwelmd slachten volgens religieuze riten**

- Er worden in deze set ook vragen gesteld over de toepassing van het Convenant onbedwelmd slachten volgens religieuze riten.
- Het bedwelmen (bewusteloos maken) van dieren voordat ze worden geslacht, is verplicht is volgens de wet, maar om religieuze redenen kan hier een uitzondering op gemaakt worden.
- Dit leidt tot maatschappelijke- en politieke discussie. In 2008 werd door voormalig kamerlid Thieme initiatief wetvoorstellen ingediend om de onbedwelmdde religieuze slacht te verbieden.
- Het initiatief wetvoorstel in 2008 strandde in de Eerste Kamer, mede omdat er een Convenant gesloten werd om dierenwelzijn te borgen tijdens onbedwelmdde rituele slacht.
- Het Convenant is opgesteld tussen de Staatssecretaris van Economische zaken, de Vereniging van Slachterijen en Vleesverwerkende Bedrijven, het Contactorgaan Moslims en Overheid en de Permanente Commissie tot de Algemene Zaken van het Nederlands- Israëlitisch Kerkgenootschap.
- Uitgangspunt van het Convenant is om verbeteringen te realiseren voor het welzijn van dieren waarbij tegelijkertijd het grondwettelijke en internationaal-rechtelijke vastgelegde recht op godsdienstvrijheid in acht wordt genomen.
- In juni 2012 is het Convenant 'onbedwelmd slachten volgens religieuze riten' getekend en van kracht geworden en in juli 2017 aangevuld met aanvullende afspraken in het Addendum bij het Convenant.
- De normen op het gebied van de rituele onbedwelmdde slacht uit het Convenant zijn op 1 januari 2018 verankerd in het Besluit houders van dieren, zodat ze algemeen gelden en er op gehandhaafd kan worden.
- De NVWA houdt permanent toezicht op de onbedwelmdde slacht en naleving van alle wettelijk eisen met betrekking tot diergezondheid, dierenwelzijn, hygiëne en voedselveiligheid, zowel bij reguliere als onbedwelmd religieuze slacht.
- Halal-certificatie betreft uitsluitend private (aanvullende) eisen. Toezicht op de naleving van private eisen is geen overheidsaangelegenheid. De NVWA houdt hier dan ook geen toezicht op.